

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК XLVI. Ч. 222. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 24-го вересня 1938.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

No. 222. Jersey City, N. J., Saturday, September 24, 1938.

VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

НАЧИСЛИЛИ 462 ЖЕРТВИ ГУРАГАНУ

Тисячі бездомних, Нова Англія бореться з повенями. ПРОВІДЕНС (Род Айленд). — Нема в цій околиці людини, яка запам'яталаб таке страшне знищення від гурагану, яке навістило цю околицю в середу знодудня. За обчисленнями стейтової поліції, згинуло в цій стейті на головній дорозі гурагану 250 осіб. З того числа лише коло сто людей розпізнано. В одному місці 7 дітей утопилося, ідучи зо школи шкільним автобусом. Багато людей загинуло під румовинами валених домів та під падаючими стінами підмудених каменів.

Маткові шкоди величезні. Їх розмірів сьогодні ще не можна в цифрах подати. Найбільше шкоди наробили морські хвилі, що вдарили на побережжя та піднесені від дощу води рік і потоків. Скоро по початку гурагану води залили довшню частину міста, спричиняючи велике маеткове спустошення й багато смертей. На головних вулицях міста води піднялися до 12 стіп. Один чоловік утопився на вулиці в самій середині міста.

Донесення вказують, що гураган прорізав собі широкий поків Новою Англією й сягнув аж до Канади. Уряд дістав донесення про гураган аж із 7 стейтів.

ВЕСТГЕМПТОН (Лонг Айленд). — Ця місцевість належить до тих, що найбільше потерпіли від гурагану. Це модне літнє місто є купую румовина. Воно майже зовсім стерте з лиця землі. Досі знайдено вже 15 трупів, а родини ще далі шукають 31 пропахлих осіб.

Найбільше спустошення наробили таки морські хвилі. Підбиті сильним вітром та випадковим збігом притягання сонця й місяця, хвилі просто змітали доми в морський залив.

МОРСЬКІ ХВИЛІ 30 СТИП ЗАВИШКИ.

МАНАСКВАН (Ню Джерзі). — Гураган знищив тут цілий фронт океану, поломав деревляні хідники й багато домів здожд берега. Підчас бурі в ці доми валили цілу годину морські хвилі, трицять стіп високі. Шкоди в цій місцевості обчислюють на чверть мільона доларів.

ЗАГРОЗИ ПОВЕНИ.

ГАРТФОРД (Конетикот). — Води в ріці Конетикот піднялися до небувалої висоти та грозять повторенням катастрофи повени з 1936 року. Щоб запобігти розливу вод, виставлено резервові гаті з мішків, наповнених піском.

Шкоди від повени обчислюють на 20 мільонів доларів.

УРЯД НА ДОПОМОГУ.

ВАШИНГТОН. — З багатьох околиць, навісних гураганом, приходять прохання про допомогу. Заклики підкреслюють, що ніхто інший, тільки уряд може допомогти в такому великому нещасті.

Ідаючи за цими проханнями, президент Рузвельт приказав усім урядовим бюроам давати жертвам гурагану всяку можливу поміч. На його приказ Комісія Міжстейтової Торговлі облекшила багато своїх правил про перевіз товару з одного стейту до другого.

Уряд глядять передовсім за тим, щоб від повени й знищення не почалася якась пошесть.

Через перервання комунікації багатьом містам, як прим. Ню Йоркові, грозить недостача молока.

ВІДГУКИ ЧЕСЬКОЇ КРИЗИ НА БІРЖІ.

НЮ ЙОРК. — Курс чехословацьких бондів на місцевій біржі падає далі. Біржевики починають дивитися на ці бонди як на бонди старої Німеччини, коли нова Німеччина відмовилася за них платити.

БОРІТЬБА В ЮНІІ ЗА КАНДИДАТУРУ СЕНАТОРА ДЕЙВИСА.

ГАРИСБУРГ (Па.). — Не зважаючи на виразний спротив Вільяма Гріна, президента Американської Федерації Праці, кандидатури сенатора Джеймса Дейвиса на це саме становище, виконний комітет Пенсильванської Федерації Праці постановив поперти цю кандидатуру.

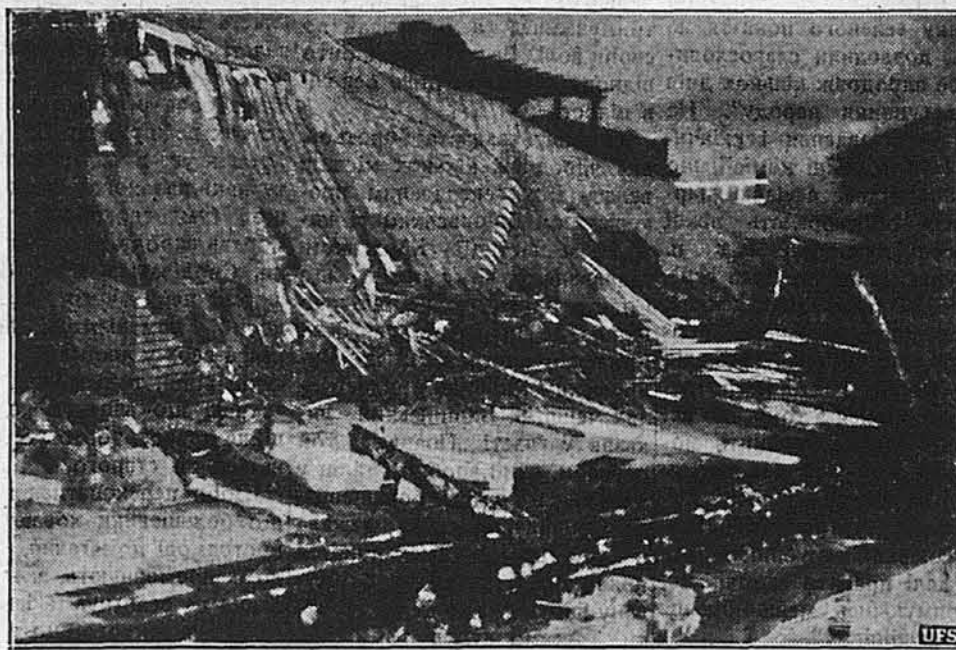
НОВИЙ ПРОЦЕС ПРОТИ ГАЙНСА ВСТАНОВЛЕНО НА 14. ЛИСТОПАДУ.

НЮ ЙОРК. — Нова розправа проти Джеймса Гайнса, окружного провідника Тамані Голу, обвинуваченого за лютетерійний рекет, пічнеться 14. листопаду.

Суддя Пекора заповів, що він видасть присуд проти трьох свідків, що на першому суді проти Гайнса призналися йому до різних рекетірських злочинів. Між цими свідками є бувший адвокат рекету, Ричард Дейвис.

УРЯД ДАЄ ГРОШІ НА НОВИЙ ТУНЕЛЬ У НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — Адміністрація фондів для доповнення робіт призначила 12 мільонів доларів на будову нового тунелю в Ню Йорку. Цей тунель має разом коштувати 28 мільонів доларів і має лучити дільницю Мангеттен з дільницею Бруклін.

ГУРАГАН.

Сцена з Лонг Бічу, місцевості на Лонг Айленді, по гурагані, що навістив Лонг Айленд і Нову Англію в середу. Хоч осередок гурагану переходив далеко звідси, гураган змінив тут багато домів у море.

ЛІТАК ЗГОРІВ НАД ДОМОВИНОЮ ВБИТОГО В ЛЕТУНСЬКІЙ КАТАСТРОФІ.

Підчас похорону капітана Йонеску в Чернівцях, убитого підчас летунської катастрофи на Буковині, один з румунських літаків, що віддавав останню честь померлому, пролітаючи над цвинтарем, нагло згорів унаслідок дефекту мотору. Літак мусів осісти; він сильно ушкоджений. Летун і механік вийшли з припадку ціло.

15-ЛІТНЯ ДІВЧИНА ПІДПАЛИЛА МОНАСТІР.

Дня 22-го червня ц. р., погорів дівочий конвент імені Доброго Пастиря в Отаві. Конвент коштував \$80,000 і в нім виховувалися католицькі дівчата під проводом сестер служебниць.

Дня 25-го серпня ц. р. поліційний суд в Отаві присудив 15-літню дівчину, родом із Судбурі, Онт., на ув'язнення на необмежений час в індустріальній школі для дівчат у місті Торонто.

Судова розправа вказала, що винуватицю батьки із Судбурі послали до конвенту в Отаві, бо не могли дати собі з нею ради вдома. Дівчина все шукала товариства кримінальних типів і з ними приятельувала, хоча знала, що дотичні її шойно вийшли з в'язниці. Дівчина підпалила монастир, бо хотіла в часі пожежі з нього втекти й вернутися до дальшого співжиття із злочинним світом. Хоч вона мала всього 15 літ віку, то з фізичного боку була так розвинена як 30-літня жінка. Умово дівчині нічого не бракувало.

РОЗБИШАЦЬКИЙ НАПАД.

На гостинці між Рудниками і Пісочною (пов. Стрий) на М. Медвецького, з Крульська, що віз на возі пиво, напали 4 бандити. Вони вискочили несподівано з лісу та старалися здійснити бочки пива. Колиж Медвецький боронився, один бандит зранив його тричі ножем у лівий бік, потім кинув його на землю та побив дрючком. Тимчасом три інші бандити зняли з воза три бочки пива та одну скриню фляшкового пива. Повтікали в напрямі Пісочної.

ПЕРЕРВАННЯ ПЕРЕГОВОРІВ МІЖ ЧЕЙМБЕРЛИНОМ І ГІТЛЕРОМ.

ГОДЕСБЕРГ (Німеччина). — Чеймберлін нагло повідомив листовно Гітлера, що він перериває дальші переговори в справі судетських німців, аж доки Гітлер не дасть задоволення, що німецька армія не вмиширує на території Чехословаччини. Цей рух Чеймберліна викликав у міжнародних колах велике враження. Чеймберлін покищо далі остається в Годесбергу. Чеймберлін получився телефонічно з Бенітом Муссолініем, але зміст їх промови не поданий до загального відома.

ПРАГА. — Новий чеський уряд видав заяву до населення, що не буде беззаперечно піддаватися німцям. Сто кільканаять вантажних автомобілів, наладованих військом, улалися в околиці судетських німців. Чеська армія займає знов ті околиці судетських німців, в які останні хвилю захопили були владу. В кількох місцях прийшло до сутичок.

МОСКВА. — Советський уряд офіційно заявив, що як тільки Польща вмиширує на територію Чехословаччини, Совети виповідають польсько-советський мировий договір. „Правда“ помістила погрозу, що коли Польща захоплюватиме Тешинський Шлес, советські війська захоплять українські землі під Польшею.

ЦАРСТВО ДЛЯ БОБРІВ У ПРОВІНЦІИ КВЕБЕК.

Домінільний уряд у порозумінні з провінціоальним урядом провінції Квебек призначив у північній частині Квебеку 13,000 квадратних миль землі на розплід бобрів. Зараз з цієї землі лучиться резерва Голдсонбейської Компанії у просторі 7,000 квадратних миль. У цей спосіб резерва, призначена на розплід бобрів, буде виносити 20 тисяч квадратних миль. Згідно з наказом уряду, на тих землях не вільно буде ловити бобрів аж до того часу, як вони розведуться до 4,000 штук. Після того ловля бобрів буде дозволенна, але тільки для місцевих індіан. Білі ловці не будуть мати доступу до тої резерви.

РУСАЛКА ДІСТАЛАСЯ ЗА ГРАТИ.

Русалка, що причаровувала охочих чоловіків своєю красою, щоб потім її „товариші“ ограбували лакомих на свої чари чоловіків, знайшлася за ґратками. Нею є 17-літня Марія Морін, яку держать під залогом на п'ять тисяч доларів. Її змовники теж є під ключем. Є ними Едвард Тейлор, бувший кулачний борець, і Нелсон Гагнон, моряк, якого зловили в Монреалі. Жертвами цієї русалки та її помічників були Геролд Менінг, Яків Узуки, Джордж Патик, старший учитель з Едмонтона та невідоме число чоловіків, які з сорому не признаються. Всіх вислідних дівчина заманила на поїздки за місто, де чатували її приятелі, які жертву били до безтями, ограбували з грошей і авт. Цю трійку вижидає тяжка кара.

ЗАВЕРТАЄТЬСЯ З ЛОЖНОЇ ДОРОГИ.

У станиціславській в'язниці сидить ціла низка молодих українців, засуджених на кілька літ тюрми за комунізм. Один з них вислав до львівського „Нового Часу“ ось таку заяву з просьбою подати її до прилюдного відома: „Подаю до загального відома, що я зриваю всякі зв'язки з комунізмом. Я переконався, що це є національний злочин, працювати в комуністичних рядах під чужим керівництвом. Стверджую з повною відповістю, що КПЗУ і взагалі комунізм як агентири московського імперіалізму на українських землях є обраховані перш за все на загіду української нації, а на користь Москви. Остання подія, що потрясла цілим світом, найвиштовіше це потверджує. У шасливий, що дійшов до правди: „Нація понад усе!“ Прирікаю свій злочин гідно змазати. — Станиціслав, 19. 6. 1937. Засуджений на 3 роки за комунізм — Герій Петро, Тернопільщина.

ПОЛЬСЬКІ „ПІВКОЛЬОНІ“ В ЧОРТКІВЩИНІ.

Цього року організує польських Чортківщині аж 60 дитячих півколоній, в тому 15 Т. Ш. Л.

СТРІЧА ЧЕЙМБЕРЛІНА З ГІТЛЕРОМ

ГОДЕСБЕРГ (Німеччина). — Прем'єр Англії приїхав літаком до Годесбергу на свою стрічу з Гітлером. Його привитали юрби німецького народу, а також почесна німецька сторожа. Відпочивши хвилину в своїй готелі, він удавсь до резиденції Гітлера. Останній зустрінув Чеймберліна і його співробітників на сходах доми. Відразу вони удались на наради. Нікого притім не було, тільки один перекладач, бо Гітлер не вміє по англійськи, а Чеймберлін не вміє по німецьки. Поговоривши собі три години, оба державні мужі розійшлися з умовленням, що зійдеться на нараді чергового дня.

По тій розмові делегація Чеймберліна видала до всіх сторін в Європі, які зацікавлені в чехословацькій справі, щоб вони заховали повний спокій і порядок, бо це допоможе до успішного вислуду нарад.

В АНГЛІИ ВВАЖАЮТЬ ПОЛОЖЕННЯ ГІЗНИМ.

ЛОНДОН. — В Англіи вважають, що небезпека вибуху війни цілком не проминула. Вслід за тим уряд робить усякі приготування для есентуального вибуху. В центрі Лондону уставлено 16 стацій, які займаються роздачею газових масок. Крім того уряд роздає малі книжечки, які навчають людей, як поводитися в часі війни. Преса далі горячить політику Чеймберліна, але вже не так гарячо, як перетим. Загалом всі твердять, що Чеймберлін уже посунувся в своїх уступках так далеко, як міг. Він тепер вимагає від Гітлера, щоб той спокійним способом розв'язував питання судетських німців. Англія і Франція рішилися судетців віддати, але тільки під умовою, що до того Гітлер не буде вжити війська. Колиб увійшло в гру війське, то Англія рішуче спротивиться і тоді в гру ввійде також її мілітарна сила. Це жадання поставив Чеймберлін Гітлерові відразу на початку. Якби Гітлер був його відкинув, то Чеймберлін мав відразу вертатись додому. А це був би знак, що переговори зірвали й остається війна. Продовження переговорів означає, що Гітлер не ставить справи на вістрі меча.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА ПРО ДОМАГАННЯ ГІТЛЕРА.

БЕРЛІН. — Німецька преса пише, що Гітлер буде домагатися від Чеймберліна: судетських німців, що самособою зрозуміле; але крім того уступлення Бенеша, самовизначення для поляків і мадярів, зривання всіх договорів Чехословаччини з іншими державами, останнього слова в рішеннях заграничної політики чехів. Ці домагання перевищують значно ті, які поставив Гітлер Чеймберлінові перший раз.

В ЧЕХІИ Є НОВИЙ КАБІНЕТ.

ПРАГА. — Старий кабінет міністрів під кермою прем'єра Годжі уступив. Творення нового кабінету взяв на себе зненавиджений німцями ген. Сирови. Останній має велике довіря серед чехів. Чехи справляють в честь Сирового велику демонстрацію, на якій представник Сирового відчитав його відозву. В тій відозві Сирови запевняє чехів, що він не віддасть ні клаптика чехословацької землі в чужі руки. Також закликає заховати повний спокій і бути готовими до поклику до оборони батьківщини. Бенеш теж виголосив промову, в якій закликає населення до повного спокою, та запевняє, що нема чого боятися за Чехословаччину. В тій промові він натякає на якийсь „план“.

УСІ ВТІКАЮТЬ З ПРАГИ.

ПРАГА. — З Праги почали поспішно втікати всі чужинці. До столиці прибув великий англійський літак і поспішно забрав решту членів і їх родин з комісії Ронсімена. Біля сто американських громадян за порадою американського посольства поспішно вийшли з Праги. З ними вийшли до Швайцарії також жінки американського посла, посольського радника і головного консула.

ПОЛЬЩА ХОЧЕ НАПАДАТИ НА ЧЕХІЮ.

ВАРШАВА. — В польській столиці людність улаштувала велику демонстрацію, в якій висунула домагання прилучення тешинського Шлеську. Урядові кола підкреслили, що коли це домагання Польщі не буде заволене, то польські війська вмиширують на чехословацьку територію.

АНГЛІЯ ШУКАЄ ПРИЯЗНИ В ІТАЛІИ.

РИМ. — Англійський амбасадор лорд Перт відвідав міністра Чана і мав з ним довгу розмову. Догадуються, що він старався переконати Італію, що вона повинна стояти по стороні Англії, а не Німеччини.

АНГЛІЯ ДАЛІ ШЛЕ КОРАБЛІ ДО ЄГИПТУ.

АЛЕКСАНДРЕТА (Єгипет). — До порту Александри прибуло нових 18 англійських бойових кораблів.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and Holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

СОВЕТСЬКА ПСЕВДОДЕМОКРАТІЯ І ПРАВО**МІЖНАРОДНІ ДОГОВОРІ**

На наших очах великі держави ламають у цинічний спосіб свої зобов'язання і договори. Ще два тижні тому Англія і Франція (а передовсім Франція) запевняли чехословацький уряд, що вразі нападу на неї з боку Німеччини вони підуть їй на поміч. А нині вони не тільки що відмовили їй усякої допомоги, але в безцеремонних словах нагляють їй, щоб беззастережно прийняти її умови, які поставив Гітлер. З приводу цього багато державних мужів, а також звичайних людей, хапаються за голову і питаються: „До чого це все доведе?“ — „Кінець міждержавної моралі“, запевняють вони.

Але хіба воно не було так само впродовж цілої історії? Хіба держави не ломали своїх зобов'язань усе, коли їм цього було потрібно?

Всякі договори і пакти не держаться силою підпису і паперового зобов'язання. Вони держаться силою користи, чи некористи для даної держави. Як довго даний договір, чи зобов'язання корисне, так довго воно „святе“. Коли користь даного зобов'язання кінчиться і воно починає шкодити даній державі, в тій хвилині знайдеться якийсь чоловік, або ціла партія, чи рух, котрі починають підбурювати народ до повалення цього договору. В таких випадках усе переможе рація даної держави, себто її інтерес. На моральну сторінку поломання зобов'язання ніхто не звертає великої уваги. Правда, ті що ламають договори, стараються виписати поломання також і „морально“. Але в таких випадках мораль усе служить державним інтересам, а ніколи навпаки.

На такий самий аморальний підставі існують усі міжнародні союзи. Лише з тими народами інші народи хочуть ввязатися, які мають силу. А також лише з тими народами інші дружаться, з якими їм по дорозі. Нарід, який не має сили, хай ніколи не надіється на когось сталого приятеля, чи союзника. Його все „зрадить“ той союзник. Він буде держатися його лише до тої пори, до якої йому буде вигідно. З хвилиною, як якийсь союз став йому невідгидним, він його поламає з цинічним реготом; іще й недотропою назве того, хто рахував на якусь мораль у міжнародних відносинах.

У такий безцеремонний спосіб Польща покинула свою союзницю й визвольницю, Францію. Остання у Польщу вложила мільярди франків. Та й це не помогло. При першій нагоді Польща повернулася кудиінде. Тепер у такий самий спосіб Франція „зрадила“ Чехословаччину. В подібний спосіб „зрадили“ європейські держави Америку в фінансовій діяльності, відмовляючись платити зятягнені довги. До тих, що „зрадили“ її, належала також Чехословаччина. Остання „зрадила“ також свої меншості, відмовляючи їм повних автономних прав.

З того бачимо, що в міжнародних відносинах „зраджують“ усі. Не „зраджують“ лише ті, котрі сподіваються від свого союзника якихось дальших користей; а також не „зраджують“ тих, кого бояться. Найкращою запорукою проти „зради“ є така — сила.

Закінчилися сесії парламентів советських союзних республік. Вони ні в одному випадку не обтяжили своєї праці „законодатною“ діяльністю. З „ентузіазмом“, відомим уже з відкриття всесоюзного парламенту, славословлено Сталіна, що подарував народам „демократичну конституцію“. Вибрано численну президію парламенту, на чолі якої невідмінно стоїть секретар партії даної республіки. Кілька тисяч молодих людей, що про політику зеленого поняття не мають, дозволили славословити себе впродовж кількох днів як „заступники народу“. На тому представлення і скінчилося. Навіть різні комісії, що звичайно підчас засідань парламентів обговорюють різні фінансові, культурні і т. п. проблеми, ніхто не брав серйозно. Всім стало ясно, ясніше, як із засідань союзного парламенту, що виборча комедія — це фікція. Ніхто не потребує сумніватися в тому, що всі важливі справи вирішить московська центральна без парламенту, як це було і досі. Комуністичні генерал-губернатори в союзних республіках будуть далі правити самовільно, притримуючись менше-більше засад „ленінізму“.

Підтвердженням тієї думки про советську псевдодемократію є нове засідання советського парламенту. Кремль доручив йому фундаментальне повновлення державного права. Моглоб кому небудь здаватися, що Совети дійсно рішили раз на все зрізати з „свяченої класової юстиції“ та повернути до правних норм, що існують у культурних державах світу. Сесія ухвалила бюджет і інші закони, між ними і закон про судівництво, що його виробив Кремль. Річков, наступник відомого Криленка, проголосив засади нового права. На папері вони виглядають навіть „контрреволюційними“. Якби був хто інший таке проголосив, то були б його напевно замкнули як „ворога народу“, а то й розстріляли. Тепер мається усунути класовий принцип, що лежав в основі ленінської юстиції, унеможливити засаду „соціального походження“, на підставі якої давніше всі потомки багатих селян, купців, ремісників, урядовців і т. п., коли ставали перед судом, були винними, без огляду на те, якого вони були переконання. Мається усунути також тайні розправи, з винятком тих, у яких іде про державні тайни. В додатку створено категорію народних судів, які нічого не розуміють на судівництві, і в ту категорію можуть попасти всі, незалежно від соціального походження. Нібито загарантовано строге переведення в життя законів, яких досі ніхто, а в першу чергу партійці не приримувались, а панували по своїй волі. Все те має нібито відновити право і його основи в цілості.

Та навіть завзята боротьба, яка впродовж кількох місяців велася між генеральним прокуратором Вишинським та комісаром юстиції Криленком, піддавала декому надії, що Совети йдуть еволюційно по шляху до правової держави. Криленко програв бій із Вишинським і пропав у підземеллях чекістів. Вишинський виказав у газеті „Правда“ той перелом, який зробив Сталін у лєнінському большевизмі. Провина Криленка лежала в тому, що він саме поняття права представляв як буржуазну видумку і хотів це зломати. Так само думав і Ленін. Криленко вчив, що права особи мусять пожертвуватися в користь колективу. А це ніщо інше, як ідея ворогів народу, яких речником був Криленко. Через таке ставлення справи повстало всюди те, що повновласти владі є необмежені, що не треба ніякої охорони для особистої власності, ба навіть, що Совети мають змогу не придержуватися договорів, заключених з буржуазними державами. Вишинський на те місце поставив тезу, що в соціалістичній державі є певні засади права, є певна стабільна правна система, а не, як казав Криленко, що основою права є те, що є корисне для соціалістичної держави, тобто, що право є „летучим поняттям“. Таке ставлення справи назвав Вишинський „нігілізмом“, який дискредитував в очах населення і само советське право і його носіїв, працівників юстиції. Отже в цілості нічого не було чути про пролетарський суд, який за часів Леніна вважався гострим мечем советського уряду в боротьбі з ворогами народу.

З тих виводів не важко пізнати, що Совети помітили вже незадоволення народу з большевицької самоволі і вважали за потрібне звернути увагу на те незадоволення. Але про те, що нове право і його засади дійсно будуть переведені в життя, ніхто не переконаний. Недавні великі процеси, а тепер низка дрібних, про які чути день в день, кажуть, що режим усуває йому немілі особи, отже не шанує правного забезпечення особи перед сваволею комісарів, без огляду на політичну сподєгавість даної особи. Це ж доказ, що виконання влади не підчиняється і далі власті законодавчій. Нове право остається, на ділі фікцією. Отже нова реформа належить до тих реформ, що їх обіцяє Кремль усе в часі неясного інтернаціонального положення, щоб тим способом підняти мораль народу на випадок війни. Сподіватися від тої реформи нема чого. Навпаки, колиб комуністичній вдалося взяти верх у японсько-китайській війні, тоді можна сподіватися, що запанує „революційне право“, тобто все повернеться до старого.

Щоби перекозатися в тому, що большевики ховають свої програмові домагання, згляньмо їх промовчуння, але ніколи з них не резигнують і не признаються до того, що ті вимоги не дадуться перевести в життя, треба пригланутися ближче до розпорядку Москви про конскрипцію, що має відбутися в січні 1939 року. Кремль скасував конскрипцію, переведену в 1937 році, мовляв, це зроблено тому, що „вороги народу“ нарабили багато помилок при численні народ. Довго говорено на ту тему, що могло неміло бути в переведеній конскрипції: замала кількість населення, а тимсамим доказ, що режим масово винищує людей; велика кількість неграмотних, а тимсамим, що реклямоване усунення неграмотності не відповідало дійсності; велика кількість віруючих людей, а тимсамим неуспіх на полі проти-релігійної пропаганди і т. п. Нові приписи, щодо нового народочислення дають на те відповіді. Вони характеристичні тим, що при новому народочисленні не питають людей за їх релігію. Москва пояснює це тим, що Советам не потрібно знати про релігійність людей, як то напр. роб-

ротьбі з ворогами народу. З тих виводів не важко пізнати, що Совети помітили вже незадоволення народу з большевицької самоволі і вважали за потрібне звернути увагу на те незадоволення. Але про те, що нове право і його засади дійсно будуть переведені в життя, ніхто не переконаний. Недавні великі процеси, а тепер низка дрібних, про які чути день в день, кажуть, що режим усуває йому немілі особи, отже не шанує правного забезпечення особи перед сваволею комісарів, без огляду на політичну сподєгавість даної особи. Це ж доказ, що виконання влади не підчиняється і далі власті законодавчій. Нове право остається, на ділі фікцією. Отже нова реформа належить до тих реформ, що їх обіцяє Кремль усе в часі неясного інтернаціонального положення, щоб тим способом підняти мораль народу на випадок війни. Сподіватися від тої реформи нема чого. Навпаки, колиб комуністичній вдалося взяти верх у японсько-китайській війні, тоді можна сподіватися, що запанує „революційне право“, тобто все повернеться до старого.

Щоби перекозатися в тому, що большевики ховають свої програмові домагання, згляньмо їх промовчуння, але ніколи з них не резигнують і не признаються до того, що ті вимоги не дадуться перевести в життя, треба пригланутися ближче до розпорядку Москви про конскрипцію, що має відбутися в січні 1939 року. Кремль скасував конскрипцію, переведену в 1937 році, мовляв, це зроблено тому, що „вороги народу“ нарабили багато помилок при численні народ. Довго говорено на ту тему, що могло неміло бути в переведеній конскрипції: замала кількість населення, а тимсамим доказ, що режим масово винищує людей; велика кількість неграмотних, а тимсамим, що реклямоване усунення неграмотності не відповідало дійсності; велика кількість віруючих людей, а тимсамим неуспіх на полі проти-релігійної пропаганди і т. п. Нові приписи, щодо нового народочислення дають на те відповіді. Вони характеристичні тим, що при новому народочисленні не питають людей за їх релігію. Москва пояснює це тим, що Советам не потрібно знати про релігійність людей, як то напр. роб-

лює на основі нового права метод насильства, якими вона перестарій державі потрібно було знати на те, щоб виказати перед світом, який побожний є народ. Але народ у Советах має добру пам'ять; він запам'ятав, що при минулій унеажненій конскрипції безчисленні агітатори агітували за те, щоб записуватися невірними в конскрипційні лісти. Отже виникнення питання про релігію з конскрипційних ліст є признанням, що народ у Советах ще дуже релігійний і що релігія не зникла з лиця землі, як того хотіла Москва. Якже далеко стоїть режим від права, що признає дійсність, згляньмо мусить її признавати. Режим не важиться в даному моменті поборювати релігію отверто, але зате відтягається від постановлення питання про релігію. Отже тимсамим хоче перешкодити світові довідатися щонебудь про релігійні почування народів у Советах. А чи не потрібно знати про релігійність людей, як то напр. роб-

лює на основі нового права метод насильства, якими вона перестарій державі потрібно було знати на те, щоб виказати перед світом, який побожний є народ. Але народ у Советах має добру пам'ять; він запам'ятав, що при минулій унеажненій конскрипції безчисленні агітатори агітували за те, щоб записуватися невірними в конскрипційні лісти. Отже виникнення питання про релігію з конскрипційних ліст є признанням, що народ у Советах ще дуже релігійний і що релігія не зникла з лиця землі, як того хотіла Москва. Якже далеко стоїть режим від права, що признає дійсність, згляньмо мусить її признавати. Режим не важиться в даному моменті поборювати релігію отверто, але зате відтягається від постановлення питання про релігію. Отже тимсамим хоче перешкодити світові довідатися щонебудь про релігійні почування народів у Советах. А чи не потрібно знати про релігійність людей, як то напр. роб-

лює на основі нового права метод насильства, якими вона перестарій державі потрібно було знати на те, щоб виказати перед світом, який побожний є народ. Але народ у Советах має добру пам'ять; він запам'ятав, що при минулій унеажненій конскрипції безчисленні агітатори агітували за те, щоб записуватися невірними в конскрипційні лісти. Отже виникнення питання про релігію з конскрипційних ліст є признанням, що народ у Советах ще дуже релігійний і що релігія не зникла з лиця землі, як того хотіла Москва. Якже далеко стоїть режим від права, що признає дійсність, згляньмо мусить її признавати. Режим не важиться в даному моменті поборювати релігію отверто, але зате відтягається від постановлення питання про релігію. Отже тимсамим хоче перешкодити світові довідатися щонебудь про релігійні почування народів у Советах. А чи не потрібно знати про релігійність людей, як то напр. роб-

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЕДНАННЯ

(за серпень 1938)

ПРИХІД:

3 переносу \$ 28.90
Прихід у серпні 681.34

Разом \$710.24

РОЗХІД:

а) Висилка до краю:
1) Визвольна боротьба \$140.00
2) Рідна Школа 65.00
3) Інваліди 30.00
4) Політичні в'язні 20.00
5) „Просвіта“ у Львові 25.00
6) „Дружина кн. Ольги“ у Львові 18.00
7) У. Н. Дім у Пристані 68.00
8) У. Н. Дім у Полянах Суровичних 50.00
9) У. Н. Дім у Солюхові Великім 150.00
10) Рідна Школа в Зборові 19.00
11) Рідна Школа в Устечку 18.00
12) Рідна Школа в Полянці Хирівській 18.00
13) У. Н. Дім у Красній 10.00
14) На поправу могил у Старій Ропі 13.00
15) Кошти висилки грошей до краю 7.60 \$651.60

б) Кошти удержання канцелярії 25.00

Разом \$676.60

ЗІСТАВЛЕННЯ:

Прихід \$710.24
Розхід 676.60

З кінцем серпня 1938 лишається в касі \$33.64

Обеднання Укр. Організацій в Америці.

лено за царського режиму. В старій державі потрібно було знати на те, щоб виказати перед світом, який побожний є народ. Але народ у Советах має добру пам'ять; він запам'ятав, що при минулій унеажненій конскрипції безчисленні агітатори агітували за те, щоб записуватися невірними в конскрипційні лісти. Отже виникнення питання про релігію з конскрипційних ліст є признанням, що народ у Советах ще дуже релігійний і що релігія не зникла з лиця землі, як того хотіла Москва. Якже далеко стоїть режим від права, що признає дійсність, згляньмо мусить її признавати. Режим не важиться в даному моменті поборювати релігію отверто, але зате відтягається від постановлення питання про релігію. Отже тимсамим хоче перешкодити світові довідатися щонебудь про релігійні почування народів у Советах. А чи не потрібно знати про релігійність людей, як то напр. роб-

лює на основі нового права метод насильства, якими вона перестарій державі потрібно було знати на те, щоб виказати перед світом, який побожний є народ. Але народ у Советах має добру пам'ять; він запам'ятав, що при минулій унеажненій конскрипції безчисленні агітатори агітували за те, щоб записуватися невірними в конскрипційні лісти. Отже виникнення питання про релігію з конскрипційних ліст є признанням, що народ у Советах ще дуже релігійний і що релігія не зникла з лиця землі, як того хотіла Москва. Якже далеко стоїть режим від права, що признає дійсність, згляньмо мусить її признавати. Режим не важиться в даному моменті поборювати релігію отверто, але зате відтягається від постановлення питання про релігію. Отже тимсамим хоче перешкодити світові довідатися щонебудь про релігійні почування народів у Советах. А чи не потрібно знати про релігійність людей, як то напр. роб-

Володимир Островський.

ПІД ЗНАМ'Я ХРЕСТА

ПОВІСТЬ

з часу охрещення Руси-України в 988 р.

19)

А молитва „Отче наш“, „Нагірна проповідь“ і хресні муки Христові не виходили з його голови.

Поганський дух бунтувався у Володимирі: мовляв, володар і воєк не може бути отаким християнином. А той новий дух переконував його: власне будь таким і матимеш скрізь приятелів і щастя. Поганський дух прагнув знищення Корсуна до останнього каменя, прагнув крові й смерті греків та пімсти імператорам, а дух християнський шептав йому: воюй, але люби людей, май жалість до невинних жінок і дітей, до ранених і полонених...

Коли тиха, як мрія, степованіч зводила над його головою шатро з темно-оксамітного неба; коли яскраві, як самоцвіти, зірки таємничо моргали йому, а безмежна далечина пригноблювала його свідомість своєю малістю й безсилля, сон відлітав від Володимира — він до ранку все думав і думав. Тоді Перун і інші київські боги мигтіли в його духовому зорі, як крихти, мертві дитячі

забавки, а Бог, Творець всесвіту, наповнював усе довкола і його самого, як велитенська діяльна Сила.

Володимир цілковито залутовувався в своїх думках і почуваннях. Огортала його тоді незнана йому досі тревога. Щоб звільнитися від неї, він жадливо ловив людські голоси з численних човнів, що як день, так ніч усе плили на південь. І з нетерпінням ждав світанку. Бо лише сонце проганяло його важкі думки й вертало його на черству землю.

Одного такого пізнього вечора наказав Володимир покликати до нього боярина Тихошу. Жваво заворушилися човни на Дніпрі й за якийсь час швидко підпливало до княжого човна молодий боярин.

— Ходи до мене! — сказав йому Володимир. — Сідай отут на лавці. Мені самому якось тужно. Колиж говорю з тобою, мені лекає. Ось скажи, як думаєш: збудує Корсунь? Мої розвідники кажуть, що його кам'яні стіни

такі високі й міцні, що сам Перун не встав би їх.

— Так, князю! — твердо відповів Тихоша. — Перун ніколи не встав би їх. Здобути Корсунь — не твоя сила.

— Що? Я не візьму Корсуня? — грізно спитався Володимир.

Тихоша відповів спокійно: — Так, не здобув би ти його. Але великий Бог християнський улежше тобі рать. Він уже зробив те, чого ніколи не зробило твоє військо: ти ще був у Києві, як Бог християнський наказав корсунцям відчинити перед тобою ворота Корсуна й піддатися тобі.

Володимир здивувався до краю.

— Цур тобі. Ти чародій? Знаєшся з духами?

— Ні, князю! Я така сама людина, як усі.

— То звідки ти все це знаєш?

— Як хочеш, князю, взяти Корсунь, не питаєшся.

Володимир гнівно стиснув зуби, але змовчав. Коли вгамував свій гнів, спитався лагідніше:

— То що я маю робити?

— Брати Корсунь так, як брав інші городи.

— І все? — здивувався Володимир.

— Ні, князю. Як хочеш осягнути все, чого прагнеш, забудь про грізного Перуна та його жорстокі стріли й слухай

лише милосердного Бога християн. А Він тобі каже: щоб ні одна людина в Корсуні не згинула марно, щоб ні одна хата не згоріла, щоб ні одно стебло нікому не пропало, щоб твої дружинники й воїни одного корсунця не скривдили.

— То як же це буде війна? — вигукнув Володимир. Як не в гості до них їду. Я воюю.

— Це буде війна християнська, що дасть тобі таку славу, якої ти досі не мав.

Володимир недовіриливо глянув на Тихошу й задумався.

Боярин Тихоша, щоб виконати прохання Візантії й Олени, говорив ще більш переконливо:

— Великий князю! Як зобиш те, що наказує тоб Бог християн, імператори побачать, що ти не варвар, а вищий від них. І здобудеш серце Ганни.

А коли прийде час узяти Корсунь, я скажу тобі. Лише дозволю мені не відходити від тебе ні на крок, бо без мене ніхто тобі не скаже.

— Я сам хочу цього — відповів князь. — Будь коло мене завжди. Мені щастить з тобою й легше на душі.

Була це перша ніч, коли князь Володимир спав спокійно.

XIV.

КОРСУНЬ.

Твердо стояв Корсунь, оперезаний високими й грубими

кам'яними стінами. Не мечам, копіям та стрілам було порицатися на нього. Та й хто міг підійти до його стін, коли корсунці посилали цілі хмари стріл із своїх самострілів, усталених у міцних бійницях. І ці їхні стріли жалили Володимирових дружинників та воїв у всі незахищені кінці, ками, шоломами та щитами частини тіла: в руки, в ноги, в шию чи просто в лице.

І число ранених серед Володимирового війська все зростало.

Досвідчені воеводи наказали воєкам копати рів, землю викидати з нього лише по стороні стін, ховатися за цим земляним валом від стріл і, копаючи рів у сторону стін, пошукати все ближче та ближче до города.

Але корсунці виходили по тайки темними ночами з города й забирали землю з собою. І коли вранці вставали Володимирові дружинники та вої, валу вже не було.

— Це якісь духи, а не люди! — репетували русичі. — Ми так і до зими Корсуня не здобудемо.

Мусили кожного ранку починати роботу зпочатку, щоб уночі вал знову щезав.

А корсунці зо стін сміялися: — Побудуйте собі хати та привезіть кожухи, бо в зимі застудитесь. А як забракне

вам хліба, то можемо вам продати. Стріл ваших теж можемо продати, доволі їх назби- рали.

Володимир хвилювався. Він був певен, що візьме Корсунь за кілька днів, і запалають грецькі кольоні на березі Чорного моря так, що добре пчихнуть від диму імператори в Царгороді та зараз пришлють до нього просити згоди; а він їм скаже: „Пришліть передше Ганну, тоді будуть слухати вас вуха мої“. А виходило інакше. Може й справді до зими Корсунь не здастесь?

Як чорна хмара, ходив Володимир.

— Шож, боярине, — колов Тихошу — твої відчуття не сповнюються: корсунці й не думають відчиняти свої залізні ворота.

В цій самій хвилині Володимирові вуха різнула жалібна пісня стріли: її жало випилося в землю біля самих його ніг. Тихоша підбіг до стріли, вирвав її з землі, пильно вдивився в неї, і його обличчя блиснуло світлом радості.

— Бог помагає тобі, князю! На схід від міста, де тягнеться онті куші, є колодязь, а від нього йде під землею до города кам'яний водопровід. Накажи дружинникам перекопати цей водопровід; корсунці не будуть мати води й самі відчинять тобі ворота.

Володимир дуже зрадів.

— Клич воеводу Довлінга! — крикнув. — Мерщій, мерщій!

Справді відкрито водопровід. Умить воєки перекопали його, засипали камінням і землею, і ні одна краплина води не просочилася до Корсуна. А за якусь годину долетіли з Корсуна звуки гомону й метушні: корсунці заважали, що вода не допливає, й стремжилися.

— Князю! — звернувся до Володимира Тихоша з помітним хвилюванням. — Ти не підеш слідами імператорів, сповни своє слово? Ні одна душа не згине в Корсуні? Ні одному корсунцеві не станеться кривда?

— Буде так, як сказав.

— То збери, князю, воєвод і дай наказ дружинникам ті воєм: не вбивати, не грабувати й не палити.

Володимир своє слово виконав.

Розжарене південне сонце нестерпно припікало землю. Чисте небо не обіцяло ні одної краплини дощу. Спрагнені корсунські діти жалібно плакали, просячи води. Від їхнього плачу, лементу й гарячк матері мало не мліли. Поволі й старші люди почали сильно страждати від спраги. А худоба ревіла так, що годі було слухати. Воєки вже не мали сил вартувати на стіпах і навіть падали неспритомні.

(Дальше буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ВІДКРИТТЯ НА ВІДКРИТТЯ

Малін Крейг, начальник штабу американської армії, відслонив нам трохи заслону секретності, котрою закривають деякі нові військові винаходи, кажучи, що американські військові інженери придумали таку гармату, що може на велику віддалі усякий панцир панцирного авта.

Здавалось, що це вже кінець уживанню панцирних авт, «тепків», повзів, на війні. Та він каже, що нічого подібного: повзи все ще мають своє значіння і їх будуть уживати далі.

Можемо сказати ще більше: на гармату американського штабу проти повзів якісь інші військові інженери придумали певно незадовго такий панцир для повзів, що їх не може гармата. І потім Крейгові інженери будуть мусіти придумувати нову гармату, а як придумав, тоді інші інженери будуть придумувати такий панцир, щоб його й ця гармата не пробіла.

І так далі. Щось як собака, що пуститься в погоню за своїм хвостом.

ПЛАЧУЧІ ЛЕГІОНЕРИ.

Телеграфують кореспонденти американських часописів з Праги, що на виступу про адану чехословацького уряду Гітлерові на вулицях Праги можна було бачити людей, що плакали публічно. Плакали навіть старі чеські легіонери.

Мовляв, плакали по втраченій території.

Цікаво, чи пригадали собі при тій нагоді, що, як вони будували собі Чехословаччину 20 літ тому, то дехто теж плакав по втраченій території.

Щастя колесом крутиться, казали старинні римляни. І, здається, що воно ще й далі так крутиться.

ТВЕРДІСТЬ І СЛЮЗИ.

Слюзи чоловіків видалися американським кореспондентам чимось дивним. Не знали видно, що словини дивляться на слюзи трохи інакше, як дивляться на них люди англійської раси. Словини часто каже: «Виплакався як сніг». Або «Виплачуся, то мені легше».

Оповідають у нас про жінку, що залюбила ходила на похорони, навіть чужих людей. По кожнім таким похороні вона хвалилася щасливо: «Але-м-си поплакала до порядку».

Оповідають в Америці про такого ірландця, що любив ходити по похоронах. Як його питали, з чийого похорону вертається, він заявив: «Або я знаю? Я ходжу на похорон, щоб автом проїхатися».

УРЯД І НАРОД.

Багато чехів обурилися на чехословацький уряд за прийняття французько-англійського ультимату.

Видно, що були проти такого прийняття.

Та цікаво, чи ті самі люди, що кляли уряд, не прийняли того ультимату, якби так вони були в уряді.

ДЕ МАЄ БУТИ ДИСКУСІЯ.

Говорив у середу вечором англійський політик Іден на вечері Союзу Англійської Мови про біжучі важні справи світу, а між іншим заговорив і про англійську політику супроти Чехословаччини.

Говорив про неї досить о-сновно, але всетаки заявив, що властиво бенкет це не місце про неї говорити, а англійський парламент, бо лише там дискусія може опиратися на повні знання всіх фактів.

Це заява досвідченого англійського політика і, як знаємо, людини, обізнаної з демократичною процедурою. Як сильно вона різниться від по-

ведінки наших людей, які вважають основою демократії говорити про справи там, де їм нема місця.

ЧИ ОСТЕРІГ?

Нью-Йоркськийстейовий сенатор Томас Десмонд виступив з остерогою перед зростом політичної й національної нетерпимости в Америці на взір Гітлера.

Він сказав, що в шойорськимстейі є такої нетерпимості агітації багато більше, ніж собі люди уявляють. «Ще не так давно», говорив він, «Гітлера з його божжевільними протизидівськими й протикатолицькими ідеями не брали поважно. Нині він має владу деспота й грозить мирові світу». Мовляв, його нині беруть вже поважно й багато людей його хочуть наслідувати.

Такі слова говорив сенатор Десмонд на зборах одного відділу Дочок Американської Революції. Як загально звісно, Дочки Американської Революції самі ширли в Америці немало нетерпимости, хоча, що правда, не на взір Гітлера, але своєї, американської нетерпимости. Чи сказав що сенатор Десмонд про неї?

ЧИ СПРАВДІ ВСІМ?

Уже третій раз говорить Мусоліні про потребу призна-ти всім народам право до самовизначення.

Каже: всім. Цікаво, чи має він на думці й тирольських німців та етіопців.

ЗА НАШЕ ЖИТО.

І мільон 250 тисяч доларів видасть советський уряд на виставу в Нью-Йорку в 1939 році. Виставить цим коштом виставовий будинок, павільон, ресторан, амфітеатр, фільмовий театр. І спровадить цілу сотку людей, щоб додали глядачів і поясняли експонати.

Тепер розуміємо: зідруть і з українського безправного народу гарні гроші і за це будуть поводити глядачів, яка то благодать українському народові жити під Москвою.

ВЕЛИКЕ ПОЛЕ НЕЗОРАНЕ.

Нарікає паризький «Тризуб», що найновіша німецька книжка про берестейський мир, написана німецьким ученим Теодором Крегером, ще далі відноситься до Росії й України по старому. Українці не-мовби й не було. Не признає її. Нема ніяких джерел до цієї справи. Нема навіть української мови, а є лише наріччя.

Та пише: «Крегер докладно оповідає, як важно було Чернінів (австрійському міні-стріві) здобути збіжжя з України, цього «невичерпного, Богом благословенного шпих-ліра Європи».

Чи ж це не признає Украї-ни? Щоправда, українців не признає, але «шпихлір» при-знано.

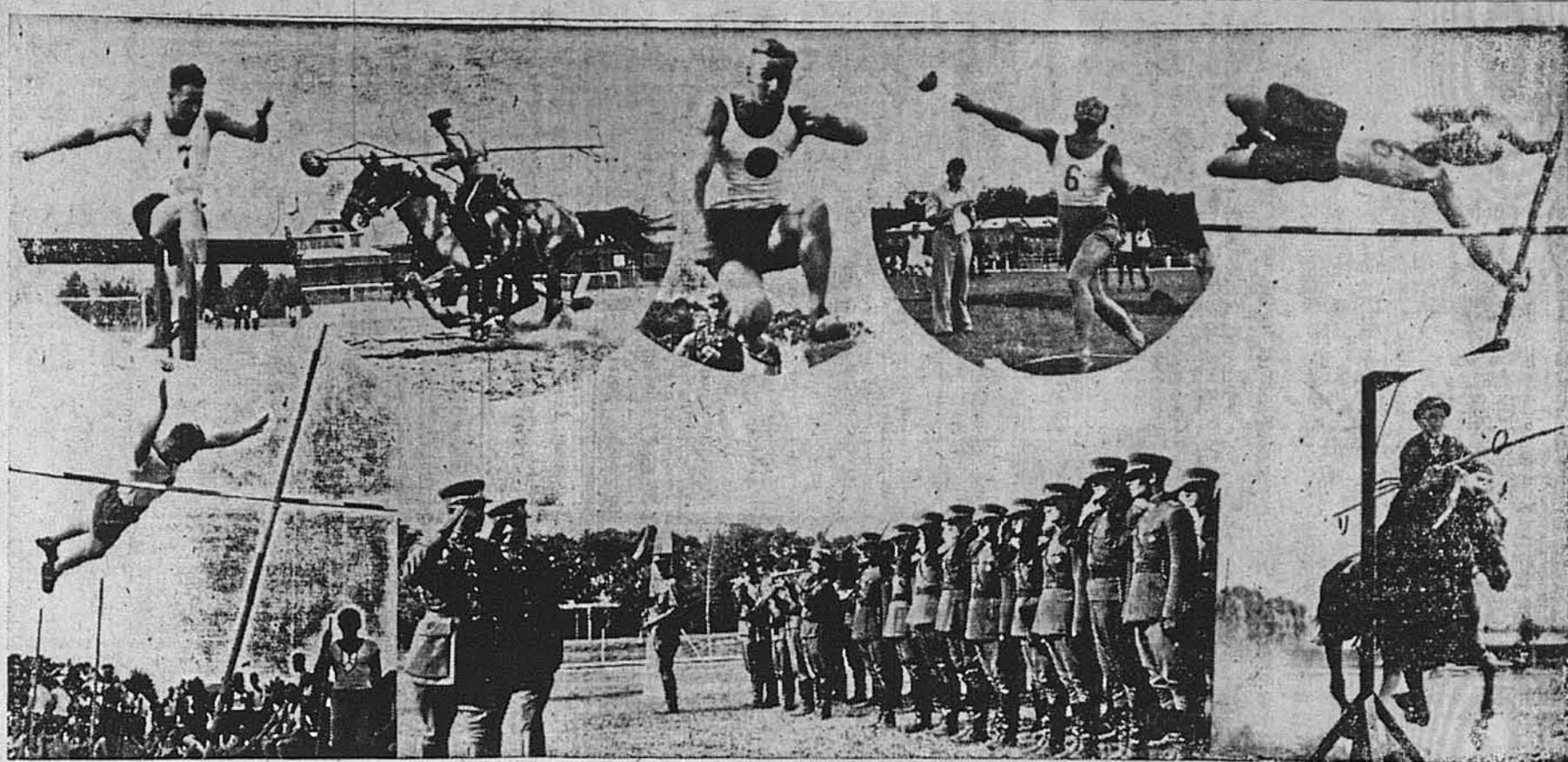
СКАЛКА В ЧУЖІМ ОЩІ.

Закидає «Тризуб» німецькі Крегерові, що, пишучи про Україну, він придержується ма-нери згадувати про одні справи, а промовчувати інші.

Якби Крегер знав україн-ську мову, можна би підозрі-вати, що він учився своїх ма-нер від «Тризуба», що, пода-ючи перегляд подій на україн-ських землях, правильно дер-житися манери промовчувати про польські утиски над укра-їнцями в Західній Україні.

Легкодух.

— Не могу згодитися, щоб ти вийшла з того чоловіка! Він дуже легкодущий!
— Чому мама так думають?
— Бо хоче з тобою женити-ся!

Литовський військовий спортовий фестин 1938. року, що відбувся літом у Кавнасі, у Литві.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

АМЕРИКАНСЬКІ СЕНЗАЦІЇ ТА СЕНЗАЦІЇ.

До найщасливішої людської оселі під сонцем, як подає товстими черенками «Рідерс Дайджест», можна зачислити село Ветренік, у Югославії, в Європі.

Складається воно так:

По світовій війні покійний уже король Олександр, маю-чи у своїм краю цілком отем-них підчас війни ветеранів, виділив кожному з них по кілька моргів поля, казав для них побудувати малі домики і казав розписати відозву до молодих дівчат у цілому краю, щоб вони з патріотизму, коли не з охоти, вичаїлися з тими молодими, але ділком отемні-лими ветеранами.

Результат був такий, що як-отій зголосилося настільки о-хочих кандидаток, що й за-бракло для кожної жениха.

А найголовніше, як пише той «Рідерс Дайджест», є факт, що в тій оселі чуються всі щасливіми; жінки виконують охоче за своїх сліпих чолові-ків усю працю. Дотепер жадна з тих пар не подалася там про-розвід — закінчує свої реве-ляції той часопис.

Натомісь, як подає цей журнал, в Оклагомі, в Амери-ці, якась пані Бравн подала свого чоловіка в суд про роз-від тому, що її чоловік, містер Бравн, гонув її по головиці живую куркою, та так, що во-на аж втратила притомність...

Але це ще не все! Містер Бравн, побачивши, що її кур-ка підчас удару стратила при-томність, полив свою жінку студеною водою, щоб очуни-ла. А коли пані Бравн очуни-ла, змусив її зварити цю курку йому на обід!

У містечку Пітсфілд, Масс., якийсь Франк Ніно, 49-літній ветеран, впродовж 20 літ носив у своїх грудях крісову кульку, яка поцілила його під-час світової війни в Європі.

На днях він чомусь закаш-лявся і викашляв цю кульку зо своїх грудей.

Михайло Беля,

Асторія, Л. Ай.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НІО ЙОРК, Н. Й.

Пам'ятник Шашкевича.

Останній звіт Комітету Бу-дови Пам'ятника Маркіяна Шашкевича оголошений був 2 грудня 1937 р. Від того часу жертви напливали дуже зрі-дка, так, що супроти байдуж-ности загалу я почав сумніва-тися, чи можна буде присту-пити до будови в короткім ча-сі. Щоб громадські гроші не висіли в мене, як касієра Ко-мітету, на руках цілими рока-ми, я передав їх 12 травня 1938 р. єпископській канцелярії до переховання.

У грудневім звіті була ого-лошена сума \$1,976.44.

Нові жертви: тов. ім. Івана Франка, Елмайра Гайтс, \$10; церква св. О. Ніколая, Год-сон, \$5; о. Олександра Пристай \$2; о. Йосиф Ганяк \$5; церква Успення, Сейнт Луїс, \$12.75; Українська Народна Поміч, Пітсбург, \$25. Разом \$59.75. Процент від злочинних грошей \$53.86. Загальна сума \$2,030.05.

Дальші жертви прошу слати на адресу єпископської канце-лярії у Філадельфії.

о. Лев Чапельський.

ПЕРША ПОМІЧ У НЕЩАСЛИВИХ ВИПАДКАХ

(З Освітнього Бюро).

Майже сто тисяч людей в Америці гине кожного року внаслідок нещасливих випад-ків: проїзду, утоплення, попе-чення, упадку, тощо, а в до-датку поверх два мільйони по-носять тілесне ушкодження з тих самих причин. Зогляду на те кожний повинен знати, як дати першу поміч у таких ви-падках.

Як здержати кривавлення. Кровоток із звичайного ска-лінення здержиться, як рана почне сохнути і струпиться. Однак коли порушено жила або бочку, тоді кривавлення не перестане. Кров із бочки (артерії) є ясно-червона і ви-прискує, а з жили темна і ви-пливає рівномірно. Кожне кривавлення треба негайно здер-жувати, щоб охоронити ушко-дженого від втрати крові.

Перев'язка жили або бочки здержить кривавлення. Коли вено походить з бочки, то пе-ревязку зробити між'яною і серцем; а коли походить з жи-ли, то зробити з протинної сторони, щоб поза раною від-серця.

Перев'язку можна зробити зо звичайних річей, які є під-руками, з таких як краватка, пасок, хусточка або шийки. Не вживати шнурка або дро-ту. Приложивши перев'язку на відповідне місце, скрутити її

при допоміг патики або олів-ця, аж кров перестане вихо-дити. По двадцятих хвилинах перев'язку звільнити, а коли кров знову покажеться, тоді перев'язку знову стиснути.

Кривавлення збільшається підчас прискореної чинности серця. Тому то скалічений му-сить заховати спокій, перебу-вати в ліжку і не приймати подразнюючих середників.

Перша поміч у випадку зло-мання. Хто зломить кість, ча-сто відчуває нудоту і млість, дістає біле лице і деколи тра-тить притомність. Те саме бу-ває по скаліченні, затроєнні, утопленні, тощо. Такий стан звуть «хірургічне потресання».

Закі можна прикласти лі-каря, недужий мусить лежати похиленою головою нижче решти тіла. Його треба тепло накрити косями або чим ін-шим, а під накриттям навколо обложити пляшками з гаря-чою водою.

Коли недужий не стратив притомности, подати йому а-роматичний плин амоніаку, гар-ячий міцний чай або гарячу чорну каву. Підчас неприто-мности нічого до уст не пода-вати, лиш вогуку хусточку з амоніаком держати під його носом. Руки і ноги недужого треба масажувати, однак на-тирання робити в сторону тіла, а ці функції виконувати під накриттям.

Охорона попечення перед воздухом. Підчас курації по-печення треба мати на увазі дві головні речі, цебто хоро-нити рану перед воздухом і едержувати чистоту. Убрання треба уважно знати, а рану легко заванути очищеною га-зою або приложити вільний бандаж з очищеним піоричним квасом.

Карболову соду або кришта-леву сіль, намочену у воді, можна прикладати на укушен-ня комах. Розчин звичайної соли або алькоголю з холо-дною водою можна теж ужи-вати. Укушення комарем не віль-но шкрябати, бо з того може повстати зажаження.

Курація отворених ран. Го-ловна річ підчас курації ото-ворених ран, заки наспіє ліка-рська поміч, це охорона рани від нечистоти.

Тільки сухі, очищені або бандажові оклади можна при-кладати на отворену рану. По-затим нічим іншим не можна дотикати рани, бо краще оста-вити її відкритою, ніж накрива-ти будьякою, хочби навіть чи-стою платиною. Тільки цим способом можна охоронити від зажаження рани чи зажа-ження шкідливими бактеріями.

Скалки з дерева, кусники скла чи що-інше можна виби-рати з рани тільки тоді, коли є можливість це зробити без дотику рани або берегів ру-камі.

Завиваючи рану, треба вва-

жати на те, щоб не дотика-ти руками тих частин бан-дажу, котрі мають накрити рану. Оклади і бандажові ком-преси звичайно так зладжені, що їх можна отворити і при-кладати без дотику тої части-ни, котра призначена на окрит-тя рани.

Як переносити ушкоджено-го. Після віддання першої по-мочи треба недужого відста-вити до його дому або ліч-ниці, без дальшого можливого болю. Коли він може ступати, придержуйте його своєю ру-кою в поясі, а його руку пе-рекиньте через свої плечі.

Підчас тяжкого ушкоджен-ня найкраще вживати ноші. Коли при тяжко недужому є тільки одна людина, то на дальшу віддалі, коли можли-во, недужого треба піднести на плечах.

ФЛІС.

У Кульпаркові.

До заведення для божевіль-них у Кульпаркові приїхав у-чений лікар-професор. Директор заведення обводить ученого по всіх салях, врешті вихо-дять на подвір'я, де якийсь хо-рий тягне тачки, але горі дном.

— Чому ви так тягаєте? — питає вчений божевільного.

— Е, бо я не варт тягнути, як звичайно, бо зараз казалиб мені возити каміння.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

UKRAINIAN PRIMA DONNA PREPARES FOR EXTENSIVE TOUR, 26 STATES.

Mlle. Lubov U. Kowalska, celebrated concert singer, will be presented in a special concert at Houtzdale in the early fall, her manager, Mr. Patrick McGuire, of Hollywood, California, announced today.

He promised to present the prima donna in a special engagement there at the request of her many friends in Ramey, Houtzdale, and Madera. Miss Kowalska is a Lyric Coloratura who has received highest commendation by competent critics. She has been booked by her manager for a concert tour covering twenty-six states, including ten of the largest cities in the nation.

She returned to New York on Wednesday, September 14th, accom-panied by her manager, after a brief visit with her father, the Rev. O. T. Kowalsky, pastor of the Ukrainian Catholic church at Ramey.

Final preparations for the concert tour are being made in New York City, where photographs, publicity, repertoire, guest artists and wardrobes are being arranged.

Further details concerning Miss Kowalska's Houtzdale appearance will be revealed at a later date, Mr. McGuire stated.

(Osceola Leader, Osceola Mills, Pa., Thursday, September 15, 1938)

Погана хороба.

— Зде виглядаєте, пане ка-рієре.

— Нічого дивного, нині пер-ший раз вийшов я на вулицю після шістьох місяців.

— Ой, а що вам бракувало?

— Двадцять тисяч у касі.

УВАГА! НІО ЙОРК, Н. Й., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

ПЕРШОРЯДНА

УКРАЇНСЬКА КООПЕРАТИВНА М'ЯСАРНЯ

EAST SIDE MEAT MARKET

94 FIRST AVENUE, between 5th & 6th Sts., NEW YORK CITY.
Продаємо ріжне свіже м'ясо тільки першої якості. Для роблення ковбас, кишок, сальцесонів і ріжних вужденних присмак маємо чоловіка-фахівця, що знає ці виробні та крайовий спосіб.
М'ясо великий вибір ІМПОРТОВАНИХ ШИНОК, беконів і орієдів.
В п'ятницю і суботу, 23. і 24. цього місяця великий «БАРГЕН» на все м'ясо й виробні. Зайдіть і переконайтеся.
EAST SIDE MEAT MARKET.

НАДЗВИЧАЙНІ ПОДОРОЖІ ВІДБУДЕ Й НЕБУВАЛІ ПРИГОДИ ПЕРЕЖИВЕ

ТОП, ЩО ПРОЧИТАЄ

ПОВІСТІ

ВІДОМОГО ФРАНЦУЗЬКОГО ПИСЬМЕННИКА ПРИГОД

ЮЛІЯ ВЕРНА,

котрого твори, повні пригод, перекладені на всі цивілізовані мови, стали популярною лектурою людей усіх країв і язиків.

ДЛЯ СПРОБИ СМАКУ В КНИГАХ ПРИГОД

прочитайте:

- 1) Плесом Амазонки, в котрій автор оповідає предивні пригоди людей, що опинилися в тропікальних пралісах на найбільшій ріці світу, Амазонці. Ціна (2 частинах) \$2.00
- 2) Чорна Індія, в котрій автор оповідає про відкриття багатих мінеральних скарбів під поверхнею Індії. Ціна 1.00
- 3) Замок у Карпатах переносить нас в Карпати й оповідає про дивні події в старовинному замку на сіллі гори Вулькану. Ціна (в оправі) .60

Замовляйте у «Свободі».

СВОБОДА

83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

ТЕПЕР СЕЗОН НА ФУТРА!

ТЕПЕР ПОРА ДАТИ СОБІ ЗРОБИТИ

ФУТРО

ЗА НАЙНОВІШОЮ МОДОЮ

Приходьте до нас і виберіть собі ФАСОН ДО ВПОДОБИ

ЮЛІАН КУЗІВ І СИН

315 СЕМА ЕВЕНЮ (коло 28. вулиці вест) НІО ЙОРК.

Телефон: CHickering 4-3575

